

Cięcie letnie roślin sadowniczych

Na działkach uprawiamy rośliny sadownicze należące do 3 grup: drzewa ziarnkowe (jabłonie i grusze), drzewa pestkowe (śliwy, wiśnie, czereśnie, brzoskwinie, morele), krzewy owocowe (porzeczki, agrest, maliny, jeżyny, aronia, jagoda kamczacka, winorośl i inne). Każdy gatunek drzew i krzewów może być cięty z korzyścią w okresie lata lub jesieni.

Dlaczego warto ciąć latem?

○ **Dla zdrowia roślin** W okresie chłodnej i wilgotnej pogody, czyli od późnej jesieni do maja, grzyby chorobotwórcze rozwijające się na korze i drewnie wytwarzają obficie zarodniki, które kiełkują w miejscach podatnych na infekcję (ślady po opadłych liściach, pęknięcia kory po mrozie, skałeczenia kory, rany po cięciu). Najbardziej narażone na infekcje są drzewa pestkowe i dlatego poleca się ciąć je latem, po zerwaniu owoców, a nie na przedwiośniu – w okresie większego zagrożenia infekcją.

Drzewa ziarnkowe (jabłonie i grusze) mają długi okres dojrzewania owoców, toteż rzadko wycina się latem gałęzie z wyjątkiem tych, które nagle zamierają porażone przez choroby. Wycinanie zamierających gałęzi i ich utylizacja zapobiegają dalszemu rozwojowi choroby. U jabłoni łatwo zauważyć wierzchołki przyrostów letnich z obfitym, białym, mączystym nalotem. To niszczący pędy grzyb mączniaka jabłoni. Wycinamy porażone pędy i wrzucamy je do kompostu lub utylizujemy w inny sposób.

Warto wiedzieć, że... Wszystkie drzewa pestkowe są bardziej narażone na choroby kory i drewna niż drzewa ziarnkowe, z tego powodu są krótkowieczne. Najczęściej ulegają one chorobie grzybowej zwanej moniliozą (brunatna zgnilizna owoców drzew pestkowych) oraz rakowi bakteryjnemu drzew pestkowych. Monilioza widoczna jest najczęściej na wiśniach i morelach w okresie kwitnienia drzew i tuż po nim. Pędy i gałęzie nagle zamierają wraz z kwiatami i młodymi liśćmi. Porażone pędy należy niezwłocznie wycinać i utylizować. Rak jest najbardziej widoczny na czereśniach. Kora wygląda jak spuchnięta, wycieka spod niej sok i guma, powstają rozległe rany prowadzące do zamierania gałęzi, konarów, a nawet całych drzew. Porażoną korę należy wycinać do zdrowej tkanki i zasmarować dostępnymi preparatami do leczenia ran. Zasychające gałęzie trzeba jak najwcześniej wyciąć i usunąć z działki.

- **Dla ograniczenia rozmiaru korony** Po cięciu letnim drzewo nie rośnie tak silnie, jak po cięciu zimowym.
- **Dla wykorzystania wolnego czasu** Latem mamy więcej czasu niż wcześniej wiosną i warto go spożytkować na cięcie drzew i krzewów.

Jak ciąć?

Jabłonie i grusze Ich cięcie jest ograniczone latem do wycinania tak zwanych wilków, ponieważ owoce pozostają na drzewach nawet do późnej jesieni, więc nie można wycinać gałęzek z owocami. Jeśli jabłonie lub grusze były cięte mocno na wiosnę, to na wierzchołku koron mogą wyrosnąć silne, pionowe pędy zwane wilkami. Wilki są reakcją drzewa na cięcie wiosenne. Drzewo stara się od-

Jabłoni: a. przed cięciem b. po wycięciu wilków

budować jak najszybciej wycięte gałęzie. Z punktu widzenia fizjologii drzewa, wilki nie są szkodliwe. Jednak kiedy wyrosną jak las na wierzchołku, to zacinają koronę i ujemnie wpływają na jakość owoców, które z braku słońca są mniej rumiane i smaczne. Wilki na jabłoniach i gruszach wycinamy od VIII do połowy IX. Im odmiana wcześniej dojrzewa, tym wcześniej trzeba wilki wycinać. Przy wycinaniu wilków oszczędzamy przyrosty słabe, krótkie (do 40 cm), rosnące skośnie, albo wygięte w formie łuku, gdyż pędy takie zawiązują pąki kwiatowe i owocują w następnym roku.

Wiśnia i czereśnie Jeśli po zebraniu owoców prześwietlimy wiśnie lub czereśnie, to stworzymy korony podatne na przenikanie światła słonecznego i przewiewne. Grzyby chorobotwórcze trafią na niesprzyjające warunki do rozwoju, w efekcie drzewa będą zdrowsze. W sadach towarowych oprócz prześwietlania czereśni po zerwaniu owoców, sadownicy wycinają grube konary, albo je skracają, a także ścinają wierzchołki drzew w celu ograniczenia rozpiętości i wysokości koron. Takie cięcie można także wykonać na działce, gdy czereśnia stała się zbyt duża. W uprawie wiśni, oprócz prześwietlania, warto skracać wierzchołki konarów, aby drzewa się odmłodziły i wydały dużo przyrostów rocznych. Wiśnia owocuje najobficiej na młodych przyrostach.

Wiśnia: a. przed cięciem b. po cięciu

a

b

Czereśnia: a. przed cięciem b. po cięciu

Brzoskwinie W naszym klimacie są krótkowieczne z powodu słabego wzrostu pędów u podstawy korony i zamierania dolnych gałęzi. Pędy rosną natomiast silnie u wierzchołka, co sprawia, że nie możemy sięgnąć, aby opryskać wierzchołek przeciw kędzierzawości liści brzoskwiń, ani ze-

Brzoskwinia: a. przed cięciem b. po cięciu

a

b

brać owoców ze szczytu korony. Aby pobudzić wzrost pędów u podstawy korony, warto wyciąć w lipcu najsilniejsze przyrosty u jej szczytu. W ten sposób drzewo będzie niższe i bardziej dostępne do pielęgnacji i zrywania owoców.

Orzechy włoskie Rzadko wymagają cięcia, lecz warto wiedzieć, że cięcie znoszą bardzo dobrze. Jeśli drzewo jest zbyt wysokie lub ma zbyt obszerną koronę, to można jego rozmiary ograniczyć przez skrócenie konarów. Cięcie wykonujemy w VIII–IX. Cięcie wiosenne nie jest wskazane, bo z ran będzie ciekło przez długi czas.

Porzeczki czarne Można je ciąć już od sierpnia. Krzewy owocują najobficiej na pędach rocznych i dwuletnich. Po zerwaniu owoców wycinamy kilka pędów najstarszych, aby stworzyć warunki do wyrastania nowych przyrostów. Wycinamy również przyrosty płozące się po ziemi.

Porzeczka czarna po cięciu

W celu ograniczenia wielkości korony można skrócić konary orzecha włoskiego w sierpniu

Porzeczki czerwone i białe Owocują na pędach starszych niż porzeczki czarne, toteż odmładzamy je mniej intensywnie. Dopuszczamy obecność w krzewie nie tylko pędów rocznych i dwuletnich lecz także trzyletnich i czteroletnich. To nie znaczy, że krzew ma być nadmiernie zagęszczony. Krzew luźny dostarczy dorodnych owoców. W krzewie gęstym owoce będą drobne i podatne na gnicie z powodu dużej wilgoci. Zagęszczenie krzewu regulujemy cięciem, usuwamy pędy pokładające się na ziemi.

Szczególnie okazałe owoce porzeczek czerwonych można uzyskać prowadząc krzewy z jednym tylko pędem głównym przywiązany do tyczki bambusowej. Przy tym sposobie stosuje się zawsze dwukrotne cięcie przyrostów bocznych: jedno cięcie na wiosnę i drugie – w VI–VII.

Agrest Zbieramy go już w czerwcu. Mamy całe lato do dyspozycji, aby go odpowiednio przyciąć. Wycinamy pędy płożące się po ziemi, cienkie, krzywe przyrosty ze środka krzewów, które rodzą owoce miernej jakości. Pozostawiamy w krzewie pędy grube, niektóre rozgałęzione. Na pędach rozgałęzionych wycinamy drobne odrosty. Po takim cięciu krzew będzie luźny, przejrzysty, uporządkowany, łatwy do zrywania owoców. Jeśli agrest uprawiany jest w formie piennej, to korony trzeba prześwietlać podobnie jak u agrestu prowadzonego w formie krzewu.

Aronia Młode krzewy mają regularny pokrój i nie wymagają cięcia. Stare, wyrastają niekiedy zbyt wysoko. Jeśli pragniemy je obniżyć, to wycinamy ze środka krzewu, przy ziemi, najsilniejsze przyrosty, a zostawiamy słabsze.

Jeżyny Łozę rozpinamy wiosną na drutach lub na innej konstrukcji. Owoce dojrzewają w VIII–IX. Po owocowaniu łoża stopniowo zamiera. Trzeba ją wyciąć przed zimą i zrobić miejsce dla młodej łoży wyrosłej latem. Tę łożę przed zimą układamy na ziemi i przykrywamy np. słomą.

Borówka wysoka Nie wszyscy wiedzą, że trzeba ją ciąć. Borówka cięta owocuje znacznie obficie niż niecięta. Co roku, po zerwaniu wszystkich owoców, wycinamy w VIII–IX kilka najstarszych gałązek w krzewie i zostawiamy gałązki młode. Jeśli nie wykonamy cięcia w tym czasie, to trzeba ciąć krzew na wiosnę.

Suchodrzew To tzw. jagoda kamczacka. Także wymaga cięcia, ponieważ niektóre pędy pokładają się na ziemi, zaś inne są tak stłoczone, że trudno z nich zebrać owoce. Co roku warto latem wyciąć gałązki płożące się na ziemi i najstarsze ze środka krzewu. Jeśli cięcie wykonamy wkrótce

po zebraniu owoców, to pobudzimy krzew do wydania nowych, mocnych pędów rodzajnych okazałe owoce.

Winorośl Wszystkie pnącza owocowe przycina się bardzo silnie na wiosnę, a dodatkowo uzupełnia się cięcie latem. Na wiosnę wycina się około 90% łoży. Zostawia się 1–2 odcinki łoży z kilkoma pąkami. Pnącza rosną bardzo intensywnie, toteż nowe latorośle tworzą często nadmierny gąszcz. Dla jakości owoców zbędne są tak zwane pasierby czyli rozgałęzienia drugiego rzędu rozwijające się na latoroślach owocujących. Pasierby i nadmiar nieowocujących latorośli wycinamy od VII do IX.

Maliny Muszą być cięte na wiosnę, latem lub jesienią. Obecnie mamy w uprawie maliny owocujące na pędach rocznych lub owocujące na pędach dwuletnich. Pierwsze z nich (np. Polka, Polana, Laszka) dojrzewają od końca sierpnia aż do jesiennych przymrozków. Po zebraniu ostatnich owoców ścinamy pędy tuż nad ziemią. Jeśli tego nie zrobimy jesienią, to przycinamy je na wiosnę. Maliny owocujące na pędach dwuletnich (np. Malling Promise) po zerwaniu owoców w VI–VII, trzeba przyciąć. Wycinamy przy ziemi pędy, które owocowały i zaczynają zasychać. Młode, nowe pędy przerzedzamy, zostawiając je co 10 cm jeden od drugiego i przywiązujemy do poziomego drutu rozpiętego między palikami. Cięcie malin jest bardzo ważnym zabiegiem chroniącym je od choroby grzybowej zwanej zamieraniem pędów malin.

Przy uprawie malin dojrzewających latem, pamiętajmy o wycinaniu starych pędów po zerwaniu wszystkich owoców

Aktinidia ostrolistna Potocznie nazywana jest mini kiwi. Znajduje coraz większe uznanie jako pnącze ozdobne do odcieniania tarasów i altanek, dostarczające przy tym bardzo wartościowych owoców. Aktinidia wygląda najładniej i owocuje najobficiej jeśli stare przyrosty są wycinane, a młoda łoża rozrasta się swobodnie na podporach. Aktinidia musi być cięta przed zimą. Cięta wiosną obficie „placze”, co osłabia rośliny.

Zabezpieczanie ran

Grzyby chorobotwórcze drzew i krzewów owocowych rozwijają się najlepiej w okresie chłodnej pogody, przy dużej wilgotności powietrza, na wilgotnej powierzchni liści, kory i owoców. Sucha i słoneczna pogoda latem i wczesną jesienią nie sprzyja rozwojowi grzybów chorobotwórczych. Skaleczenia kory i drewna spowodowane cięciem szybko wysychają lub są zasklepiane od wewnątrz przez gumy. Pewnym zagrożeniem dla zdrowia drzew są duże skaleczenia po odciętych grubych gałęziach – warto je zasklepić handlowym preparatem do leczenia ran lub białą farbą emulsyjną z dodatkiem 1% sadowniczego preparatu miedziowego.

Fot. A. Miłka

Duże rany po cięciu należy zasklepić preparatami do leczenia ran

Chcesz wiedzieć więcej?

Czytaj miesięczniki „działkowiec” i „Mój Ogródek!”, w których zawarta jest rzetelna i aktualna wiedza na temat zagospodarowania i pielęgnacji działek.

Uwaga, zamawiając teraz pakiet prenumerat obydwu czasopism, zyskujesz 6 miesięcy prenumeraty „Mój Ogródek” gratis, plus rabaty w sklepie wysyłkowym na www.dzialkowiecsklep.pl tel. 22 101 34 34!

Wydawca: Wydawnictwo „działkowiec” Sp. z o. o.

ul. Bobrowiecka 1, 00-728 Warszawa, tel. 22 101 34 00,
www.dzialkowiec.com.pl, www.facebook.com/perfekcyjnyogrod

Wydano na zlecenie KR PZD z siedzibą w Warszawie.

Nakład: 150 tys. egz.

ISBN 978-83-63544-24-9

Broszurka bezpłatna przeznaczona dla działkowców w PZD